

Onderzoek naar de functie van bebouwing voor vleermuizen Willem Alexanderschool in Rijssen

In het kader van de Flora- & Faunawet

Colofon

Onderzoek naar de functie van bebouwing voor vleermuizen Willem Alexanderschool in Rijssen

In het kader van de Flora- & Faunawet

Uitgevoerd door: Natuurbank Overijssel

Projectnummer en versie: 935, versie 1.0		Status: definitief
Projectleider: Ing. [REDACTED]	Veldmedewerker(s): Ing. [REDACTED]	Rapportdatum: 10 november 2016
Ligging projectgebied: Hoek Welleweg – Willem de Zwijgerstraat in Rijssen		

Correspondentieadres:

@natuurbankOverijssel

1. Inleiding

Op 14 juni 2016 heeft Natuurbank Overijssel onderzoek verricht naar het voorkomen van beschermde flora- en faunasoorten in een plangebied in de kern van Rijssen¹. Het plangebied ligt tussen de Welleweg – Willem de Zwijgerstraat en Prins Bernhardstraat. Dit onderzoek werd uitgevoerd om het effect van de voorgenomen sloop van de aanwezige bebouwing op beschermde flora- en faunasoorten vast te stellen.

Uit het onderzoek kwam naar voren dat de aanwezigheid van een verblijfplaats van vleermuizen in de te slopen bebouwing op basis van een visuele inspectie niet kon worden uitgesloten. De betreffende bebouwing leek in potentie geschikt als zomer-, winter, paar- en/of kraamverblijf van verschillende vleermuissoorten als gewone- en ruige dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis. Vleermuizen kunnen een verblijfplaats bezetten achter dakpannen, nokpannen, gevelpannen, loodslabben, windveren, houten gevelbetimmeringen, in (holle) spouwmuren en op zolders. Het te slopen gebouw heeft een (holle) spouw welke via open stootvoegen eenvoudig te bereiken is door vleermuizen. Vooral de expositie van een muur met open stootvoegen op het zuidoosten, maakt deze muur tot een potentiële verblijfplaats voor vleermuizen; mogelijk zelfs tot een kraamkolonie.

Omdat de functie van de bebouwing voor vleermuizen niet vastgesteld kon worden op basis van een visuele inspectie, heeft Natuurbank Overijssel aanvullend onderzoek verricht in de periode juni – september 2016 naar de functie van het gebouw voor vleermuizen. Voorliggend rapport beschrijft de bevindingen van dit vervolgonderzoek.

Er is in het gebied specifiek gekeken naar aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen. Het uitgevoerde onderzoek dient antwoord te geven op onderstaande onderzoeksvragen.

1. Welke functie heeft het onderzoeksgebied voor vleermuizen, welke soorten komen er voor, wat is de verspreiding en hoeveel vleermuizen maken gebruik van de verblijfplaats?
2. Wordt bij de uitvoering van de voorgenomen activiteit de Flora- en faunawet (verder Ff-wet genoemd) overtreden?

Vaste verblijfplaatsen van vleermuizen zijn volgens de Flora- en faunawet jaarrond beschermd. Het is verboden vaste verblijfplaatsen te verstoren en te vernielen en vleermuizen te verstoren, verwonden en te doden. Op basis van de onderzoeksplicht (zoals vastgelegd in de Wro) dient vooraf inzicht verkregen te worden in de effecten van de voorgenomen activiteit op beschermde soorten. Vaste verblijfplaatsen van vleermuizen zijn volgens de Flora- en faunawet strikt beschermd en mogen alleen met een ontheffing vernield worden.

Voorliggend rapport beschrijft de resultaten van dit onderzoek. Tevens wordt in deze rapportage aangegeven welke vervolgstappen genomen dienen te worden om de voorgenomen activiteit in overeenstemming met de Flora- en faunawet (verder Ff-wet genoemd) uit te voeren. Voor een beschrijving van de quickscan natuurwaardenonderzoek en pré-toets natuurbeschermingswet wordt verwezen naar de rapportage 'Quickscan natuurwaardenonderzoek Willem-Alexanderschool, peuterspeelzaal Pinkeltje & peuterspeelzaal Kruimeltje in Rijssen (projectnummer 823, Natuurbank Overijssel 2016).

2. Beschrijving van het onderzoeksgebied

2.1 Ligging van het plangebied

Het plangebied is gelegen tussen de Welleweg, Willem de Zwijgerstraat en de Prins Bernhardstraat in Rijssen (Kadastraal bekend als gemeente Rijssen-Holten, sectie H, nummer 2182).

Op onderstaande afbeelding wordt de globale ligging van het plangebied weergegeven.

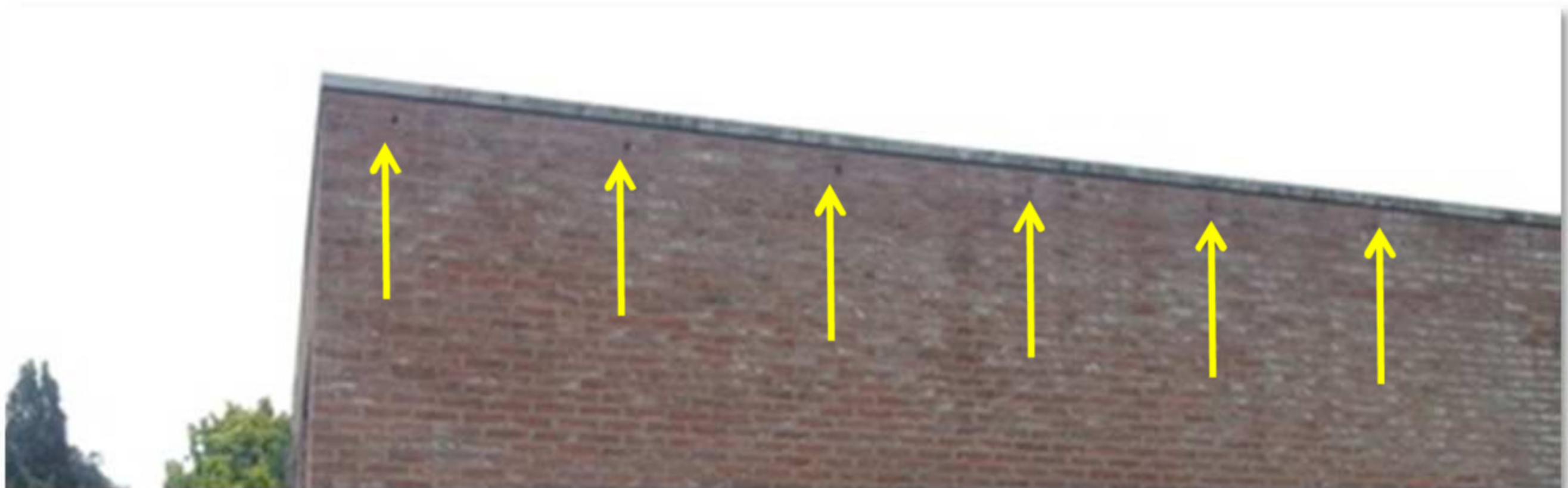
¹ Rapport 823, Natuurbank Overijssel, 2016

Globale ligging van het plangebied in de omgeving. Het plangebied wordt met de rode contour aangeduid. (Bron: BRO-Lycens)

2.2 Beschrijving van het plangebied

In het plangebied staat een voormalig lagere schoolgebouw. Het gebouw is gebouwd van bakstenen en heeft een met bitumen gedekt plat dak. Het gebouw beschikt over een (holle) spouw welke voor vleermuizen toegankelijk is via open stootvoegen.

Open stootvoegen in de buitengevel van de bebouwing in het plangebied. Dit zijn potentiële invliegopeningen voor vleermuizen om toegang te verkrijgen tot de spouw.

3 Het onderzoek

3.1 Onderzoeksvragen

Om antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvragen is vervolgonderzoeken uitgevoerd naar de functie van het plangebied voor vleermuizen. Naast veldonderzoek is gekeken naar bestaande inventarisatiegegevens. Hierbij is gebruik gemaakt van landelijke verspreidingsinformatie met betrekking tot flora en fauna, zoals verspreidingsatlassen, NDFF database, verspreidingsinformatie en websites als www.waarneming.nl en www.telmee.nl.

3.2 Methode

Voor het in kaart brengen van vleermuizen is zowel visueel als auditief geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type:Pettersen D240x) is de echolocatie die vleermuizen uitzenden voor ons hoorbaar gemaakt. Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme niet met 100% zekerheid de soort bepaald kon worden, is een opname gemaakt op een extern opname

apparatuur (type: Zoom H2n). Door middel van het computerprogramma Batsound is een nadere analyse uitgevoerd. Door de dieren ook zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld. Dit onderzoek is specifiek gericht op het in kaart brengen van verblijfplaatsen, soortsaanblijfsomstandigheden en gebiedsgebruik.

In totaal zijn vier verschillende bezoeken aan het onderzoeksgebied gebracht. De bezoeken in juni en juli zijn uitgevoerd voor het in kaart brengen van kraam- en zomerverblijven, het bezoek in augustus voor het vaststellen van een paarverblijf & winterverblijfplaats en het bezoek in september voor het in kaart brengen van een paarverblijf. Het bezoek van 22 augustus is uitgevoerd rond middernacht om eventueel zwermende vleermuizen (dit is een indicatie voor een winterverblijfplaats) vast te kunnen stellen. De toegepaste onderzoeksmethode is gebaseerd op het vleermuisprotocol 2014 zoals opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus in samenwerking met de Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO) en de Zoogdiervereniging.

3.3 Omstandigheden

Tijdens alle bezoeken waren de weersomstandigheden geschikt voor het inventariseren van de mogelijk aanwezige soorten (zie Tabel 1). Gezien de beperkte grootte van het plangebied wordt verwacht dat er geen soorten en/of functies zijn gemist.

bezoekdatum	tijdstip	Doel	Weersomstandigheden
27-6-2016	21:30 – 23:15	Zomerverblijfplaats-kraamkolonie	Bewolkt, droog, 14 °C, windstil
15-7-2016	23:00 – 1:15	Zomerverblijfplaats-kraamkolonie	Half bewolkt, 22°C, droog, windstil
22-8-2016	23:10 – 1:20	Zomer-, winter-, paarverblijfplaats	Onbewolkt, 16 °C, droog, windstil
8-9-2016	22:00 – 0:00	paarverblijfplaats	Half bewolkt, 19 °C, droog, wind 2-4 Bft (vlagerig)

Tabel 1. Bezoekdata en weersgesteldheid

3.4 Volledigheid van de inventarisatie

Het onderzoek naar de functie van het gebouwen voor vleermuizen is volledige en conform het vleermuisprotocol uitgevoerd. Een volledige onderzoek naar de functie van bebouwing voor vleermuizen bestaat uit minimaal vier bezoeken in de periode juni-september. In deze periode is het mogelijk om kraamkolonies, zomerverblijven, winterverblijven en paarverblijven vast te stellen (RVO, 2015).

De houdbaarheid van verspreidingsgegevens is aan een maximale periode gebonden. Voor de verspreidingsgegevens van licht beschermde soorten, of het juist ontbreken hiervan, wordt veelal een bruikbaarheidsperiode van circa 5-6 jaar gehanteerd. Voor zwaar beschermde soorten als vleermuizen en vogels geldt een bruikbaarheidsperiode van circa 2-3 jaar. Na deze periode zijn de gegevens verouderd en dient beoordeeld te worden of de gegevens voldoende up-to-date zijn om te gebruiken bij ruimtelijke ingrepen.

4. Onderzoeksresultaten

4.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden de relevante bevindingen van het onderzoek weergegeven. De verspreidingskaart van de aangetroffen soorten is opgenomen in de tekst. In het volgende hoofdstuk worden de wettelijke consequenties en aanbevelingen gegeven.

4.2 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

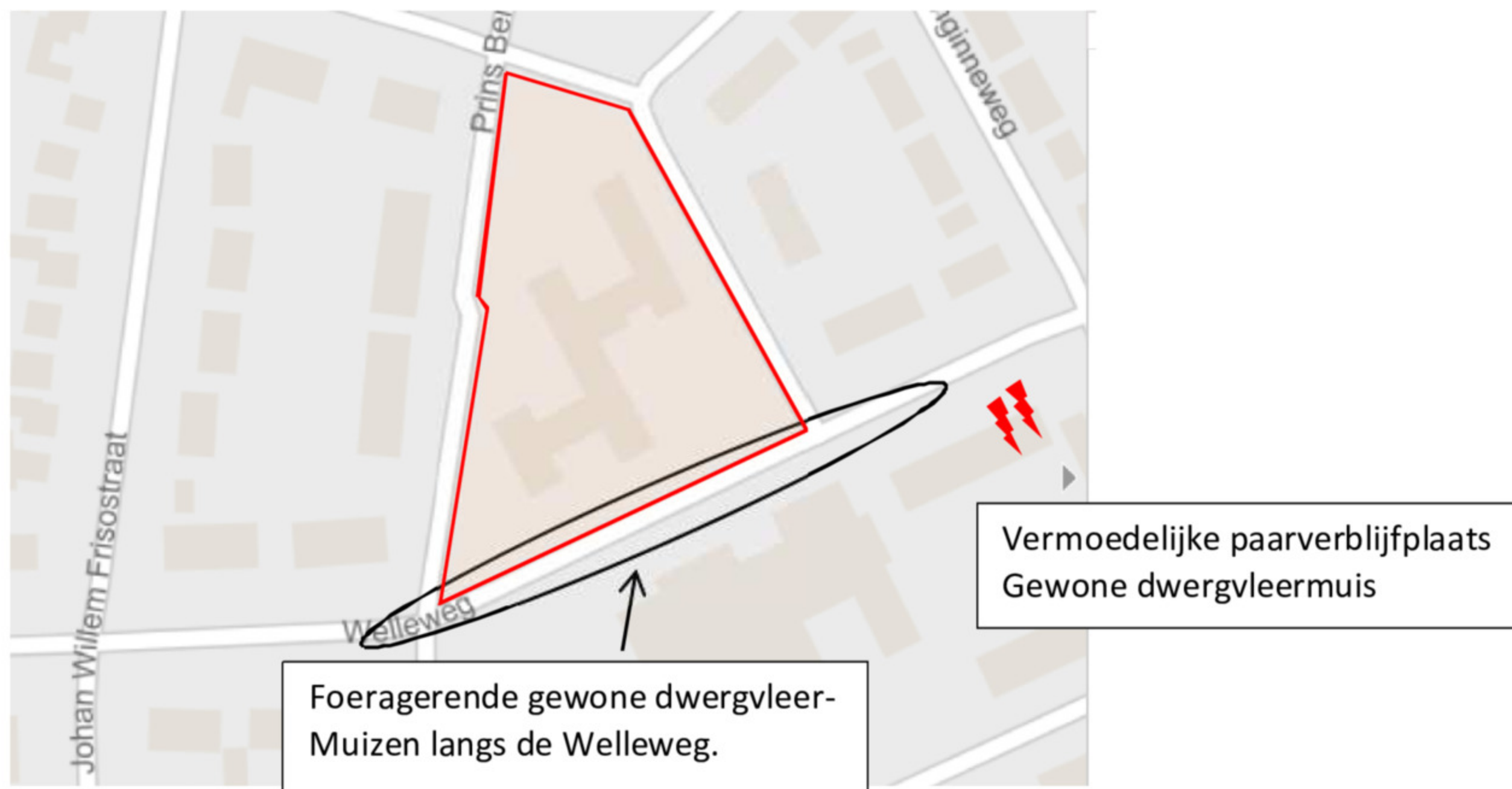
Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied vastgesteld. Tijdens het bezoek van 8 september werd een baltsend mannetje gewone dwergvleermuis vastgesteld om een huizenblok ten zuidwesten van het plangebied (zie kaart onder).

Conclusie:

Vleermuizen bezetten geen verblijfplaats in het plangebied.

Foerageergebied

Er zijn tijdens de verschillende bezoeken aan het plangebied, geen foeragerende vleermuizen in het plangebied waargenomen. Wel werden foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen langs de laanbeplanting aan weerszijden van de Welleweg, zuidelijk van het plangebied.

Conclusie:

Vleermuizen benutten het plangebied niet als foerageergebied. Het plangebied heeft geen beperkte betekenis als foerageergebied voor vleermuizen.

Vliegroutes

Het plangebied vormt geen verbindende schakel in een lijnvormig landschapselement en maakt daardoor geen onderdeel uit van een vliegroute van vleermuizen.

Conclusie:

Het plangebied heeft geen betekenis als vliegroute voor vleermuizen.

Conclusie

Op basis van het uitgevoerde onderzoek kan geconcludeerd worden dat vleermuizen geen verblijfplaats bezetten in de te slopen gebouwen, dat het plangebied geen functie heeft foerageergebied voor vleermuizen en dat het plangebied geen onderdeel vormt van een vliegroute van vleermuizen. Alle waarnemingen van vleermuizen (en andere noemenswaardige soorten) zijn toegevoegd aan de Nationale Database Flora- en fauna (NDFF) via het invoerportaal van Waarneming.nl.

4.3 Overige soorten

Tijdens de bezoeken in augustus en september zijn zingende struiksprinkhanen in en rondom het plangebied waargenomen. Deze soort kan alleen m.b.v. een batdetector worden vastgesteld en is daarom noemenswaardig. Deze soort is niet beschermd.

4.4 Bronnenonderzoek

Er zijn geen bruikbare gegevens gevonden met betrekking tot de functie van het plangebied voor vleermuizen. Er is daarvoor onderzoek gedaan naar verspreidingsgegevens van waarneming-punt-nl en verspreidingsatlassen, in het bijzonder het boek 'De zoogdieren van Overijssel' (Douma, 2011).

5 Toetsing flora- en faunawet

5.1 Algemeen

Sinds de inwerkingtreding van de AMvB artikel 75 (d.d. 26-2-2005), is de beschermde status van dieren en planten opgedeeld in drie tabellen. Voor soorten die vermeld staan op Tabel 1 van de Ff-wet geldt dat ze zijn vrijgesteld van de verbodsbepalingen verstoren, doden en verwonden als gevolg van handelingen die in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling worden uitgevoerd. Deze vrijstelling geldt ook voor soorten van tabel 2, mits de werkzaamheden worden uitgevoerd volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Soorten die vermeld staan in tabel 3 soorten zijn zwaar beschermd en voor het mogen verstoren, doden en verwonden van dieren, maar ook voor het verstoren en vernielen van vaste rust- en verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied, is een ontheffing van de Ff-wet vereist.

Vleermuizen staan vermeld in tabel 3 van de Ff-wet. Om verblijfplaatsen te mogen vernietigen en vleermuizen te mogen verstoren is een ontheffing van de verbodsbepalingen vereist.

5.2 Ingreep

De initiatiefnemer is voornemens om de in het plangebied aanwezige bebouwing te slopen.

5.3 Wettelijke consequentie voor vleermuizen

Verblijfplaatsen

De voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op verblijfplaatsen van vleermuizen. Er hoeft geen ontheffing van de verbodsbepalingen zoals opgenomen in de Ff-wet aangevraagd te worden.

Foerageergebied

De voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op foerageergebied van vleermuizen. Er hoeft geen ontheffing van de verbodsbepalingen zoals opgenomen in de Ff-wet aangevraagd te worden.

Vliegroutes

Het onderzoeksgebied heeft geen functie als vliegroute voor vleermuizen. Er hoeft geen ontheffing van de verbodsbepalingen zoals opgenomen in de Ff-wet aangevraagd te worden.

5.4 Overige soorten

Er zijn in het onderzoeksgebied geen andere beschermde soorten waargenomen in het onderzoeksgebied.

6. Conclusie en advies

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van het functionele leefgebied van vleermuizen. Door de sloop van de gebouwen wordt het functionele leefgebied van vleermuizen niet aangetast. Om het gebouw te mogen slopen is geen nader onderzoek noodzakelijk en er hoeft geen ontheffing ex. art. 75C van de Ff-wet aangevraagd te worden.

7. Literatuur

- Broekhuizen, S. (et al.). 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. [redacted], Utrecht.
- Dietz, C., Nill, D. 2009. Vleermuizen; alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Tirion.
- Heusden, W.R.M., [redacted]. 2006. Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.
- Ministerie van LNV., 2005 (herzien 2009). Buiten aan het Werk. Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure.
- Sachteleben, J. & O. von Helversen, 2006. Songflight behaviour and mating system of the pipistrelle bat (*Pipistrellus pipistrellus*) in an urban habitat. In: *Acta Chiropterologica*, 8(2): 391-401, 2006.

Internet

- www.vleermuizenindestad.nl
- www.vleermuis.net
- www.zoogdiervereniging.nl